

پانزدهمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست

نقش اجتماعات محلی در رقابت پذیری شهری مطالعه موردی بیرجند

مرضیه بانوئی

۱- دانشجوی جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه شوکت بیرجند

m.banooei77@gmail.com

چکیده

با رشد پدیده شهر نشینی و جهانی روند شبکه‌ای از شهرها جهت رقابت‌پذیری شهری ضمن آشکارسازی توان‌ها و نیازهای، محدودیت‌های اجتماعی، اقتصادی، زیست محیطی، سیاسی، تکنولوژی برنامه‌ریزی‌های مدونی را ترتیب دادند تا متناسب با سطح پنانسیل‌هابه حداکثر کارایی خود دست یابند لذا هدف از این مقاله، بررسی نقش اجتماعات محلی در رقابت‌پذیری شهری بیرجند است که با تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی است و جمع‌آوری داده‌ها ابتدا از روش میدانی - کتابخانه‌ای و اکتشافی بوده، شاخص‌های لازم جمع‌آوری گردید و از روش توصیفی- تحلیلی متغیرها شناسایی شدند و تعداد نمونه ۵۰ نفر از متخصصان حوزه برنامه‌ریزی شهری، شهروندان در نظر گرفته شد و برای جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از سنجش روایی پرسش- نامه آزمون شد و ضریب آلفا کرونباخ همه متغیرها نشان از روایی بالا است و از آزمون آماره تی تک نمونه‌ای و روش تحلیل عاملی فاکتور آنالیز استفاده شد و با استفاده از ۶ ابعاد اصلی (اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، زیست‌محیطی، تکنولوژی، سیاسی) و شامل ۱۸ متغیر انتخاب گردید لذا نتایج تحقیق نشان می‌دهد که میانگین به دست آمده ۱۶/۱ درصد است و در تحلیل آزمون تی تک نمونه‌ای حاکی از عدم وجود تفاوت معناداری بین میانگین ابعاد پژوهش می‌باشد و براساس تحلیل عاملی میزان آزمون کرویت بارتلت مقدار آماره ۰/۶۱۷ است که نشان دهنده معناداری آزمون است ولی بین مقادیر اشتراک تفاوت‌هایی ملاحظه می‌شود میزان اشتراک متغیرها یا واریانس‌ها کل با میزان اشتراک عاملی متغیرها را نشان می‌دهد، درصد ۰/۹۰۲ واریانس امتیازات متغیر عملکرد اقدامات جهت کاهش وجود آلاینده‌گی‌ها و آلودگی‌های طبیعی واریانس عامل مشترک است، و در بعد اقتصاد ۰/۸۴۳ برابر است که گویند وجود دسترسی به سرمایه عامل است و در بعد اجتماعی و فرهنگی گویند فراهم ساختن امکانات لازم جهت وجود مدیریت اجتماعی کارآمد است که برابر با ۰/۷۶۵ و در بعد سیاسی افزایش فرصت‌های مشارکت بخش خصوصی برابر با ۰/۸۱۶ است که از اشتراک‌های قبل از استخراج شده است و ستون مجموع مقادیر عامل‌های استخراج شده بعد از چرخش را نشان می‌دهد. هم‌چنانچه مشاهده می‌شود ۶ عامل قابلیت تبیین واریانس را دارند اگر عامل‌های به دست آمده با روش واریانس چرخش دهیم عامل‌های اول تا ششم و در مجموع ۷۴/۶ درصد از واریانس است

کلمات کلیدی: اجتماعات محلی، رقابت پذیری

پانزدهمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست

۱- مقدمه

از آنجایی که مفهوم رقابت پذیری شهری امری چند وجهی و پیچیده است تا حد زیادی نشان دهنده قابلیت برتری یافتن نسبت به سایر رقبا را به نمایش می‌گذارد و علل موفقیت یا ناکامی را بخصوص در حیات اقتصادی نمایان می‌سازد و در اواسط دهه ۱۹۹۰ با اهمیت یافتن نقش موقعیت مکانی، نیروی انسانی، سرمایه به عنوان عامل مهم نیازمند برنامه‌ریزی توسعه است منجر به رقابت در سطح شهرها می‌شود و رقابت پذیری می‌تواند در سطوح منطقه‌ای و ملی نیز اتفاق بیافتد و از زمانیکه رقابت در دوره‌های گذشته به قرن ۱۶ میلادی یعنی دوره شهرهای بازرگانی برمی‌گردد (سازمان ملل متحد^۱، ۲۰۱۳: ۴).

به عبارت دیگر شهرها وقتی به رقابت با یکدیگر می‌پردازند نیاز هست تا مدیران رقیبان شان را بشناسند تا متناسب با سطح نیازها برنامه‌ریزی‌های مناسبی را تدارک ببینند (دیک ماین و پیتر وان^۲، ۲۰۱۵: ۳۸) و یک مدیر شهری خوب قابلیت رقابتی شهر را حفظ می‌کند تا شهرهای رقابتی‌تر برای زندگی افراد جامعه بسازد با چالش روبه‌رو توان مقاومت پذیری بیشتری را داشته باشد (دیک ماین و پیتر وان، ۲۰۱۵: ۴۴) در سطوح مختلف تحت تاثیر مزیت نسبی است منجر به افزایش سهم بهره‌وری می‌شود که این مزیت هم به تولیدات محصولات متنوع بر می‌گردد و در همین راستا بیشتر شهرها براساس نوع عملکردشان در برابر یکدیگر به مقایسه خود می‌پردازند (هریس^۳، ۲۰۰۷: ۵).

و از آنجایی که بسیاری از شهرها تحت تاثیر رویکرد جهانی شدن قرار دارند لذا پدیده جهانی شدن می‌تواند فرصت‌هایی متفاوتی را برای شهرها به ارمغان آورد که با تکمیل کاستی‌های رقابتی می‌تواند به مزیت نسبی قابل ملاحظه‌ای دست یابد (کتیسون و همکاران^۴، ۲۰۰۴) جهانی شدن موجب اهمیت بخشیدن به پیشرفت تکنولوژی و تبادل سریع اطلاعات، افزایش فرصت‌های اقتصادی بهتر، فرصت‌های شغلی بهتر، افزایش بهره‌برداری مطلوب‌تر از محیط، افزایش سطح تعاملات انسان‌ها با یکدیگر و غیره می‌شود که با مسائل اجتماعی، اقتصادی، زیست محیطی ارتباط دارد و ۴ مولفه اصلی رقابت پذیری شهری به شما می‌آید که پیش‌بینی و تدوین اجرای سیاست‌های مختلفی در جهت توسعه بصورت هدفمند را برنامه‌ریزی می‌کند.

و از آنجایی که در عصر جهانی شدن شهرها در حال رقابت با هم هستند رقابت جهانی تبدیل به سطح محلی و اجتماعات محلی شده است سهم بسزایی را برای خود اختصاص داده است به گونه‌ای که تمایل بسوی اصول بازار بیشتر از گذشته شده است (ربیع و خواجوی، ۱۳۹۲) جریان کالا و سرمایه در جهان امروزی می‌تواند با سرعت بیشتری در حال رقابت باشد زیرا در نقاط مختلف جغرافیایی از جهانی هدفمند بسوی جهان هدفمند در حال حرکت است تا کالا و خدمات، توزیع بصورت عادلانه صورت گیرد این جابجایی سبب تحرک و پویایی گسترده می‌شود که سیستم‌های شهری منفعلانه را ایجاد می‌کند و منجر به تحکیم روابط در بین سطوح مختلف شهرها می‌شود و از آنجایی که یکی از مهمترین مزایای جهانی شدن رقابت پذیری شهری است لذا رقابت پذیری یک شهر نمی‌تواند مانع رقابت پذیری شهر دیگر شود و چالش‌هایی را به وجود آورد بلکه می‌تواند رقابتی بهتر در سطح ملی و بین‌المللی باهم همکاری دوجانبه داشته باشند تا حد زیادی چالش‌های یکدیگر را برطرف سازند (سازی پریان^۵، ۲۰۱۵: ۷۷) و اما در نظر گرفتن رقابت پذیری شهری دولت‌ها و برنامه‌ریزان جهت کسب رقابتی بالاتر را برنامه‌ریزی می‌کنند تا رهنمودهای لازم را اجرا سازند و شالوده یک برنامه جامع سیاست‌گذارای‌های درست است تا تصویر روشن‌تری از شرایط رقابت پذیری شهری نسبت به گذشته و آینده ایجاد شود (سینگال و همکاران^۶، ۲۰۱۳: ۲۲۰) و چون برنامه‌ریزی توسعه اجتماعات محلی با تأکید بر تقویت و اهمیت نقش سطوح محلی و حضور مردم، انجمن‌ها و نهادهای مدنی در عرصه تصمیم‌گیری، به تأکید بر نقش شهروندان و مشارکت و همکاری آنان در عرصه‌ی فعالیت‌ها و اقدامات روزمره و تدوین برنامه‌ها-

1 -United Nations

2 -Dick Mine Petrovan Van

3 -Harris

4 -Kitson et al

5 - Seza &Perianes

6 -Singhal

پانزدهمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست

هایی که با نیازها و شرایط محلی و در سطح اجتماعات مناسب داشته باشد، می‌پردازد شهرها به عنوان مراکز و کانون‌های رشد اقتصادی و اجتماعی ملی و بین‌المللی، به دستیابی به اهداف ملی کمک می‌کنند و نشان‌دهنده نقاط ثقل حیات انسان‌ها هستند مسئولیت اصلی برای رفاه جمعیت شهری در بیشتر کشورها برعهده ی نهادهای دولتی است رقابت پذیری که در سطوح مختلف جهانی و بین‌المللی، ملی، منطقه‌ای و شهری قابل بررسی است، بر جنبه‌های سطح پایدار و بالای درآمد، سطح بالای اشتغال، رفاه، بهره‌وری، برتری قیمت محصول، سهم بازارهای خارجی و تأکید می‌کند (نصیری و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۵-۱۴).

لذا هدف از پژوهش حاضر دستیابی به فرصت رقابت پذیری شهر بیرجند است تا ضمن شناسایی فرصت و مزیت نسبی این شهر بتوانیم محیط با قابل زیست پذیری بیشتر را در جهت تعامل بهینه‌کارآمد ایجاد کنیم که ضروری است مدیران و برنامه‌ریزان با بازنگری و توزیع عادلانه تر امکانات، بستر رشد متعادل اقتصادی کشور را فراهم کنند. یکی از مسائل مهم در فرآیند رقابت پذیری شهرهای ایرانی و توان رقابتی شهرها، بی توجهی به زمینه در توسعه و برنامه‌ریزی و نیز رشد ناهمگنی است. یکی از علل اصلی تضعیف عدالت در آمایش شهرها بوده است توجه به رقابت پذیری می‌تواند مبنای رشد و توسعه شهرها گردد.

۱-۲. اهداف

۱. شناسایی متغیرهای اثرگذار بر رقابت پذیری شهری در شهر بیرجند.
۲. شناسایی آیا رابطه معناداری بین وضعیت اجتماعات محلی و متغیرهای رقابت پذیری شهری در شهر بیرجند مدنظر است.
۳. شناسایی راهکارهایی، جهت ارتقاء سطح اجتماعات محلی رقابت پذیری شهری بیرجند مدنظر است

۱-۳. سوالات:

- ۱- مهم‌ترین متغیرهای اثرگذار بر رقابت پذیری شهری در شهر بیرجند کدام است؟
- ۲- آیا رابطه معناداری بین وضعیت اجتماعات محلی و متغیرهای رقابت پذیری شهری در شهر بیرجند وجود دارد؟
- ۳- چه راهکارهایی جهت ارتقاء سطح اجتماعات محلی رقابت پذیری شهری بیرجند مناسب است؟

۱-۴. فرضیات

۱. به نظر می‌رسد شاخص‌های اجتماعی، اقتصادی، زیست محیطی، تکنولوژی و سیاسی از مهم‌ترین متغیرهای اثرگذار بر رقابت پذیری شهری در شهر بیرجند می‌باشد.
۲. بین وضعیت اجتماعات محلی و متغیرهای رقابت پذیری شهری در شهر بیرجند ارتباط معناداری وجود دارد.
۳. به نظر می‌رسد عملکرد اقدامات جهت کاهش وجود آلاینده‌ها و آلودگی‌های طبیعی، وجود دسترسی به سرمایه و فراهم ساختن امکانات لازم جهت وجود مدیریت اجتماعی کارآمد، افزایش فرصت‌های مشارکت بخش خصوصی می‌تواند زمینه رقابت پذیری شهری مطلوب تری را در شهر بیرجند به وجود آورد.

۲- مبانی نظری:

بیشترین میزان تأکیدات بر مطالعات رقابت پذیری شهری در دهه ۹۰ میلادی تا سال‌های ۲۰۱۰ بوده است در این زمان رقابت پذیری شهری نسبت با شهرهای همجوار در قیاس با سایر شهرهای رقیبش قادر به فراهم آوردن شغل، درآمد، امکانات فرهنگی و تفریحی، درج‌های از استحکام اجتماعی و محیط زیست .. است جذب ساکنان براساس این موارد صورت می‌گیرد و در راستای افزایش رقابت پذیری و ارتقاء آن نیازمند ایجاد کسب و کارهای نوین، مهارت، زیرساخت‌های فیزیکی و اجتماعی، فرهنگی.. است

پانزدهمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست

برای جذب و حفظ رشد ایجاد شرکت‌های نوآور، سودآور امری ضروری است، نیروی تحصیل کرده و خلاق، کارآفرین نیاز هست تا به نتایجی مانند بالاترین میزان نرخ سود، رشد، بهره‌وری و اشتغال بالا و دستمزد، رفع نابرابری اجتماعی ... صورت گیرد لذا توانایی ساکنان شهرها در حفظ موقعیت رقابتی شهر مانند مناطق‌های خاص در پی اهدافی همچون حفاظت و بهبود تندرستی مدیریت عوامل مختلف بوده است و بیشتر حول محور خلاقیت، نوآوری بوده است که نیازمند رویکردهای غنای نوآوری است تا انگیزه‌های افراد را برانگیزد و برای حرکات رقابت پذیری در کشورهای توسعه یافته و هم کشورهای در حال توسعه شود و دولت‌ها ضمن محوری قراردادن نوآوری استراتژی‌های رشد متنوعی را دنبال می‌کنند و افق‌های کلی‌تر را متصور می‌شوند در نهایت با تشخیص و نگهداشت فرصت‌های مختلف برای انسان‌ها الهام بخشند منجر به بهبود و کارآمد برای نوآوران هستند حیاتی بخش زندگی آنان است (قاراخانی ده سرخی و همکاران، ۱۳۹۵) و این مورد بیشتر بنابر موقعیت جغرافیایی می‌توان اشاره داشت و در طی دهه‌های بعدی بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۰ بعد اجتماعی جز مباحث دو دهه اخیر بوده است نیازمند پارادایم برنامه‌ریزی و رویکرد مشارکتی است، در نهایت در بعد سیاسی با توجه به ماهیت چالشی بودن و حافظه‌کاری کمتر مورد توجه دانشمندان در سطح جهان بوده است و همینطور که گفته شد رقابت پذیری شهری نیازمند رشد و افزایش روند مستمر است مطابق با خواسته و تمایلات مداوم باشد در اغلب موارد با افزایش بار جمعیتی می‌تواند با تغییرات زیربنایی همراه باشد (متوسلی، ۱۳۸۲) براساس کنش‌های متعدد که در بین شهرها و تعاملات انسانی رخ می‌دهد می‌تواند داده‌ها و ستادهای بین شهر و شهروندان صورت گیرد تعامل اقتصادی و اجتماعی می‌تواند در بین مکان و انسان (شهروندان و مدیران) شکل گیرد که پیگیری و تعامل زیادی را در پی داشته باشد و با توجه به ابعاد گوناگون می‌توان گفت منجر به تحولاتی در زمینه سرمایه، فرهنگ، محیط میان شهرها و انسان‌ها جهش قابل ملاحظه‌ای وجود دارد و واژه رقابت می‌توان زمینه بسط یا حس رقابت‌جویی در حوزه‌های توسعه و سیاست‌گذاری‌های مختلف اجرا سازد و تا اواخر دهه ۸۰ به بعد گرایش بسوی همکاری واحدهای خصوص و خرد شدن حوزه‌های فعالیت‌های دولتی در زمینه اقتصادی تاکید د و بسیاری از خدمات شهری در کشورهای توسعه یافته از بخش دولتی به به بخش سرمایه‌گذاری خصوصی واگذر گردید (کوک و همکاران، ۲۰۰۴) تا تحقق و کارایی بتوانند در عرصه‌های مختلف باهم به رقابت بپردازند و نتایج رقابتی بتوانند در افزایش دسترسی به کالا و خدمات با کیفیت بهتر برخوردار شوید (خداداد کاشی، ۱۳۸۸).

در ادبیات نظری در زمینه رقابت پذیری شهری بیشتر صاحب نظران عقیده دارند رقابت پذیری در سطح مکان را رد می‌کنند و کاربرد این واژه متناسب با جهانی در سطح ملی، محلی، منطقه‌ای است و منظور فراتر از از سطح فقط یک شهر است زیرا تحت تاثیر ارتباطات گسترده، تعاملات فراشهری منجر به ایجاد اجتماعات محلی متنوع صورت گیرد.

جدول شماره (۱): تعاریف رقابت پذیری شهری

تعریف رقابت پذیری شهری	سال	نظریه پرداز/ سازمان/ موسسه
ارتقاء استانداردهای زندگی، فرصتهای شغلی توانایی افراد جامعه برای حفظ تعهدات	۱۹۸۴	Presidents' Commission on Competitiveness
برنامه ریزی برای فعالیت های آینده در جهت کنترل در آوردن به جای پذیرش منفعلانه در جهت بهبود جایگاه شهر در نظام سلسله مراتب جهانی	۱۹۹۵	Kresl
جذب سرمایه ها و زیر ساختهای انسانی اجتماعی، همیاری و یادگیری جمعی و وابستگی های غیر تجاری	۱۹۹۶	Cheshire, & Gordon
توانایی اقتصادی برای جذب و نگهداشت بنگاه های دارای سهم ثابت یا فزاینده از بازار در یک فعالیت همزمان با نگهداشت یا افزایش استاندارد های زندگی	۱۹۹۷	Storper
افزایش سطح کارآفرینی، ایجاد اشتغال، کاهش فقر، جذب نیروی کار	۱۹۹۹	Linnamaa

پانزدهمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست

پدیده شبکه ای	۲۰۰۲	Beaverstock et al.,
جذب نیروی انسانی خلاق و سرمایه و توانایی اقتصادی در ایجاد شرایطی برای افزایش استاندارد های زندگی ساکنان و فراهم آوردن شرایط مطلوب برای کسب و کار	۲۰۰۳	Serrano
رقابت بر سر موقعیت مرکز خدمات منطقه ای، محصولات تجاری شده ملی و بین المللی، سرمایه گذاری داخلی، جمعیت ماهر مهاجر	۲۰۰۵	Buck et al
توانایی ارتقاء پیوسته فضای کسب و کار، مبنای مهارتی، زیرساخت های فرهنگی	۲۰۰۶	et al. Simmie
توانایی اقتصاد شهری در رشد مستمر یا حفظ استاندارد های زندگی	۲۰۰۸	The Global Urban Competitiveness Project
حفظ منابع و بهبود سلامت شهروندان از طریق مدیریت بهینه عوامل داخلی و خارجی	۲۰۰۹	Sinkienė
توانایی جذب استفاده از محیط توسعه صنعت، تولید محصولات، دستیابی به بازار و خلق بزرگترین فرصت های در حالتی سریع	۲۰۱۲	WEF
پدیده ای است برای کسب بیشترین منافع (اقتصادی، اجتماعی، توسعه ای) برای برنده شدن است	۲۰۱۳	Kapitsinis, & Metaxas
مجموع از عوامل خط مشی و نهادهای راهبردی برای افزایش سطح بهره وری پایداری شهرها	۲۰۱۴	WEF (Schwab

شهرها کانون اصلی تعاملات اقتصادی، سیاسی و فرهنگی و به منظور کسب جایگاه مناسب در سطح ملی و فراملی ناگزیر به اتخاذ استراتژیهای متنوع و نوآورانه می باشند امروزه در بسیاری از شهرهای دنیا با هدف جذب سرمایه و منابع گوناگون به ویژه در کلانشهرها در همین راستا وارد عرصه های گوناگون اقتصادی، فرهنگی اجتماعی می شوند (بصیرت^۱، ۲۰۱۵: ۳۳). از سوی سازمان ها و صنایع و سرزمین ها مطرح بوده ست در قیاس محلی، منطقه ای و ملی یا شهری تحقق می یابد لذا مفهوم رقابت پذیری شهری می تواند در دستیابی به کالا و خدمات، حضور در بازارهای گسترده را فراهم آورد وضعیت زندگی افراد جامعه را بهبود بخشد (سازی^۲، ۲۰۱۵: ۷۸) و یک مجموعه شهری با نهایت استفاده از پتانسل های فیزیکی، اجتماعی، زیست محیطی می تواند زیر ساخت های و امکانات طبیعی، سرمایه انسانی و فعالیت های تولیدی و سازمان های عمومی، اجتماعی بخصوص کارآمد و خلاق را به عنوان یک شهر رقابت پذیر اجرایی نماید (ریچارد^۳، ۲۰۱۵: ۱۸۴۳).

پیشینه تحقیق:

رقابت پذیری با توسعه ی کشورها، مناطق و شهرها ارتباط دارد اکنون در سراسر دنیا، رقابت پذیری موضوعی محوری و وسیله ای برای رسیدن به رشد اقتصادی مطلوب و توسعه ی پایدار است در اقتصاد جهانی، رقابت پذیر بودن به معنی امکان رسیدن به موقعیت مناسب و پایدار در بازارهای بین المللی است رقابت پذیری دارای ابعاد موقعیت جغرافیایی، زیست محیطی، اجتماعی- فرهنگی و اقتصادی است و باتوجه به تنوع و پیچیدگی ابعادش، اگر با برنامه ی جامعی هدایت نشود، ممکن است با فعالیت های نامتوازن و ناهمسوی بخش های مختلف به انحراف از اصالت و هویت شهر منجر شود (شورچولو^۴، ۲۰۰۳).

چین و شن (۲۰۱۰) در پژوهشی با عنوان اندازه گیری رقابت پذیری شهری چین در سال ۲۰۰۰ در سه بعد اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی به عنوان اصلی ترین معیارهای رقابت پذیری در نظر گرفت که عملکرد اقتصادی و ظرفیت اقتصادی و بازاریابی، منابع انسانی و کیفیت زندگی، سطح توسعه شهری، طرح ها و اقدامات، کیفیت محیط زیست از مهم ترین شاخص های است.

¹ -Basirat

² -Seza

³ - Richard

⁴ -Shurchuluu

پانزدهمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست

کان و همکاران (۲۰۱۲) در پژوهشی با عنوان اندازه‌گیری رقابت پذیری شهری براساس شاخص‌های نو آوری در کره جنوبی مورد بررسی قرار داد برای این تحلیل ۲۰ معیار نوآوری انتخاب شده است براساس فرایند تحلیل سلسله مراتبی به هرکدام از معیارها وزن داده شده است نقاط قوت و ضعف هرکدام مشخص شده است.

برونچین و همکاران (۲۰۱۲) در پژوهشی با عنوان شاخص‌های اندازه‌گیری رقابت پذیری شهری در سطح بین المللی شهر کائوناس در کشور لیتوانی بررسی شده است نتایج پژوهش نشان می‌دهد رقابت پذیری با مفاهیم منطقه ای، محلی، ملی، فرا ملی ارتباط دارد و هیچ شهری نمی‌تواند مستقل از سیستم جهانی باشد و عوامل اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی و فرهنگ به عنوان مهم‌ترین عوامل شناخته می‌شوند.

سیگال و همکاران (۲۰۱۳): در پژوهشی با عنوان یک مدل ارزیابی برای رقابت پذیری شهری با استفاده از روش تصمیم‌گیری چند معیاره فرایند تحلیل سلسله مراتبی و دلفی توانسته است به بررسی شاخص‌هایی همچون محیط فیزیکی، سرمایه اجتماعی، امور مالی، توسعه، سرمایه‌گذاری و پنانسیل‌های شغلی مطالعاتی انجام دهد.

فروزنده دهکردی و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان برنامه‌ریزی منطقه‌ای با استفاده از سناریوهای رقابت پذیری شهری توانسته است چشم انداز مشترک، سرمایه فکری، نیروی کار ماهر، شاخص‌های فرهنگی، کیفیت زندگی مطلوب، ساختار اقتصادی، زیرساخت‌ها، شبکه‌های نهادی محلی طبقه بندی کند و با استفاده از مدل سوات به تدوین راهبردهای رقابت پذیری شهری بپردازد.

ربیع و خواجویی (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان تبیین راهبردهای رقابت پذیری شهر تهران برای بررسی وضعیت شهر تهران ۹ متغیر مورد بررسی قرار دادند بر روی کیفیت زندگی، زیرساخت‌های اطلاعاتی، اقتصادی شهری، ریسک‌های اقتصادی، امنیت شهری، کارایی کسب و کارها، خدمات مالی و ارتباط تجاری در کشورهای در حال توسعه و مقایسه با کشورهای توسعه یافته است بررسی نموده است که با استفاده از روش سوات و مدل پستل راهبردهای رقابتی برای شهر تهران ارائه داده است .

۳- محدوده مور مطالعه:

استان خراسان جنوبی، شرقی ترین استان ایران، دارای ۱۰۲۴۶۰ کیلومتر مربع مساحت است. این استان بین ۵۷ درجه و ۱ دقیقه تا ۶۰ درجه و ۵۷ دقیقه طول شرقی و ۳۰ درجه و ۳۲ دقیقه تا ۳۴۴ درجه و ۳۶ دقیقه عرض شمالی قرار گرفته و ۶/۲۲ از مساحت کشور به خود اختصاص داده است استان از شرق حدود ۴۶۲ کیلومتر مرز مشترک با کشور افغانستان دارد از شمال به استان خراسان رضوی، از غرب به استانهای یزد و کرمان و از جنوب با استان سیستان بلوچستان همسایه است براساس آخرین تقسیمات کشوری، خراسان جنوبی دارای ۷ شهرستان (بیرجند، قائنات، فردوس، درمیان، سراپان، سربیشه، نهبندان) است شامل ۱۸ بخش، ۴۸ دهستان، ۲۲۲۳ آبادی دارای سکنه و ۵۵۴۹ آبادی خالی از سکنه است (اداره کل استاندارد خراسان جنوبی).

پانزدهمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست

شکل شماره (۱): موقعیت جغرافیایی شهر بیرجند

۴- روش شناسی

روش انجام مطالعه در این تحقیق با توجه به مبتنی بر روش تحلیلی- توصیفی است. جهت گیری اصلی این تحقیق کاربردی است و از چارچوب نظری با استفاده از روش‌های اسنادی و کتابخانه‌ای تحلیل نرم افزار به همراه پیمایش الگویی و مدلی تدوین شده است جامعه آماری این پژوهش را متخصصان حوزه برنامه‌ریزی شهری تشکیل می‌دهد که تعداد آنان ۵۰ نفر بوده است. و آن‌جایی که یک پرسش‌نامه خوب باید از ویژگی‌های مانند سهولت در اجرا و عملی بودن تعبیر و تفاسیر، اعتبار و پایایی برخوردار باشد تا بتواند شروط روایی داشته باشد. به منظور افزایش اعتبار سولاتی در راستای هدف پژوهش پرسش‌نامه طراحی شد و با استفاده از روش ضریب آلفای کرونباخ مقدار آلفای تمام گویه‌ها محاسبه شد.

این نکته قابل ذکر است که در محاسبه این ضریب همسو بوده گویه‌ها و دسته‌بندی آنها توجه شده است و ضریب آلفای محاسبه شده بیشتر متغیرها ۰/۷۸۷. بین ۰/۹۷۶ می‌باشد که نشان از روایی بالا است. در ادامه به منظور بررسی و تحلیل تفاوت بین میانگین‌های به دست آمده در هر کدام از ابعاد متغیر رقابت پذیری شهری در محدوده مورد مطالعه، از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده گردید. در مراحل مختلف موضوع پژوهش از ابعاد و شاخص‌های متفاوتی جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات استفاده شد.

در مرحله اول پس از گردآوری اطلاعات و به دست آوردن متغیرهای اولیه در مراحل مختلف با نظر پژوهشگران حجم آمار متغیرهای مزاحم شناسایی شد و حذف شدند و همچنین متغیرهایی که جهت تحلیل متغیر رقابت پذیری شهر بیرجند پایدار مورد نیاز بودند اضافه نمودیم.

سپس در مرحله دوم از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده نمودیم و با تحلیل ضریب اجرایی پذیری پارامترهای و میزان اهمیت آنها در کل موضوع ارزش هر کدام مشخص شد. که براساس ارزش هر یک عاملی برای شناسایی محاسبه ضریب جابه‌جایی پارامترها و در نهایت شناسایی مهم‌ترین عناصر تاثیرگذار در نظر گرفته شد که پس از نرمال کردن و استاندارد سازی متغیرهای که در وضعیت‌های مختلفی شناسایی و اجرا شدند. و همچنین برای تجزیه و تحلیل داده از روش‌ها و تکنیک‌های آماری در جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری از جمله روش عاملی فاکتور آنالیز برای تصفیه داده‌ها و عامل‌سازی شاخص‌ها استفاده کرده است. روش تحلیلی عاملی در این مرحله با استفاده از شاخص‌ها گردآوری شده ماتریس‌هایی با ابعاد متفاوت برای هر بخش طراحی شده است و ساخت عامل‌ها با استفاده از نرم افزار اس پی اس بصورت جداگانه اطلاعاتی برای هر بخش صورت می‌گیرد که شامل انتخاب متغیرهایی برای تحلیل عامل‌ها، استخراج شده مجموعه‌های اولیه عامل‌ها، استخراج مجموعه

پانزدهمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست

عوامل نهایی بصورت دوران است. هدف اصلی از به کارگیری این روش طبقه‌بندی متغیرها در چند عامل قابل درک باشد تا بتوان ضمن شناسایی بهتر متغیرها و همبستگی بین آنها پی برد تا بتواند کارایی بهتری در رقابت پذیری فراهم نماید

۴-۱. یافته‌های تحقیق

یافته‌های توصیفی:

بر اساس نتایج توصیفی این پژوهش از مجموع ۵۰ نفر پاسخگویی ۲۳ درصد شامل ۲۴ نفر زن بوده ۲۷ درصد که شامل ۲۶ نفر مرد بوده است، بیشترین تعداد پاسخگویان در گروه سنی ۲۱ تا ۳۱ سال هستند و کمترین تعداد پاسخگویان در گروه سنی ۵۱ تا ۶۵ سال قرار دارند و تحصیلات بیشترین پاسخگویان لیسانس است، همچنین تعداد افراد شاغل ۵۴ درصد (بخش خصوصی) و ۴۶ درصد (بخش دولتی) حجم نمونه را تشکیل می‌دهد، و همچنین بیشتر افراد درآمدی بالای ۱/۵ میلیون دارند. و از نظر وضعیت مکان زندگی افراد در شمال ۳۲ درصد در جنوب ۱۶ درصد در شرق ۳۰ درصد در غرب ۲۲ درصد سکونت دارند، انتخاب محل سکونت بنابر اجبار در اسکان ۳۸ درصد را شامل می‌شود ۲۰ درصد به دلیل نزدیکی در محل ۲۶ درصد با توجه به دسترسی محدوده ۱۶ درصد به خاطر شرایط مناسب قضایی - کالبدی است.

۴-۲. یافته‌های استنباطی

تحلیل آزمون T-Test

تحلیل متغیرهای رقابت پذیری شهری:

در ادامه براساس جدول شماره (۲): تحلیل تفاوت میانگین متغیرهای مناسب بر رقابت پذیری شهری که آیا بین آنها تفاوت معناداری وجود دارد بله یا خیر از آزمون تی تک نمونه‌ای استفاده گردید. همان‌طور که داده‌های جدول زیر نشان می‌دهد سطح معناداری به دست آمده برای تمام گویه‌ها در سطح اطمینان ۰/۹۵ درصد است کم‌تر ۰/۰۵ می‌باشد، که فرض تحقیق را مبنی بر وجود تفاوت معنادار بین میانگین‌های تحقیق می‌باشد. همچنین بررسی ستون‌های فاصله پایین و بالا با سطح معناداری ۰/۹۵ درصد است، وجود اعداد منفی از همبستگی شدید در بین پارامترهای پژوهش اشاره دارد که از روایی و پایایی چندانی برخوردار نیستند و لذا نتوانستند وضعیت مطلوبی را نشان می‌دهند و اما در رده‌های بالا نشان از وضعیت مطلوب خواهد بود که داده‌های این قسمت با میانگین ۱۶/۱ از روایی و اطمینان برخوردار هستند و توانسته‌اند بهتر ارتباط میان آنها را بسنجند:

جدول شماره (۲): تحلیل متغیرهای رقابت پذیری شهری

شاخص ها	گویه ها	آماره t	سطح معناداری	اختلاف میانگین	فاصله ها از سطح اطمینان ۹۵ درصد
ساختار و ظرفیت اقتصادی	وجود ساختار اقتصادی کلان	-۱۰۴/۷۷	.۰۰۰	-۱۶/۴۴۰	-۱۶/۷۶
	وجود قوانین و سیاست های مالی متنوع	-۱۰۴/۷۶	.۰۰۰	-۱۶/۴۲۰	-۱۶/۱۱
	وجود دسترسی به سرمایه	-۹۱/۹۷	.۰۰۰	-۱۶/۳۶۰	-۱۶/۰۰
	وجود توزیع ثروت عادلانه	-۸۶/۸۵	.۰۰۰	-۱۷/۹۲۰	-۱۷/۶۵
اجتماعی و فرهنگی	فراهم ساختن امکانات لازم جهت وجود مدیریت اجتماعی کارآمد	-۱۳۵/۰۷	.۰۰۰	-۱۷/۹۲۰	-۱۷/۶۵

پانزدهمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست

-۱۷/۶۶	-۱۷/۹۸۰	.۰۰۰	-۱۳۵/۷۹	وجود برخورداری از فرصت کیفیت زندگی بهتر	
-۱۷/۸۷	-۱۸/۱۶۰	.۰۰۰	-۱۱۳/۹۶	فراهم ساختن امکانات لازم جهت دستیابی به سرانه تحصیلی و آموزشی مناسب	
-۱۶/۷۴	-۱۶/۹۶۰	.۰۰۰	-۱۵۳/۴۷	کاهش نرخ بیکاری	
-۱۵/۴۸	-۱۶/۴۸۰	.۰۰۰	-۱۲۵/۱۵	کاهش نرخ مهاجرت	
-۱۶/۲۲	-۱۶/۱۶۰	.۰۰۰	-۱۰۱/۰۰	وجود متولیان منطقه‌ای و مسئولان نهادی	سیاسی
-۱۵/۹۱	-۱۶/۲۸۰	.۰۰۰	-۸۸/۹۴	افزایش فرصت‌های مشارکت بخش خصوصی	
-۱۶/۱۴	-۱۶/۵۰۰	.۰۰۰	-۹۲/۱۷	ترویج فناوری‌های نوین	تکنولوژی
-۱۶/۰۹	-۱۶/۴۲۰	.۰۰۰	-۹۹/۹۰۶	وجود ترویج سیاست توسعه تکنولوژی	
-۱۶/۲۵	-۱۶/۵۴۰	.۰۰۰	-۱۱۳/۰۷	افزایش سهم بودجه در تولید و اشاعه فناوری	
-۱۶/۵۳	-۱۶/۸۶۰	.۰۰۰	-۱۰۲/۷۰	برخورداری از منابع طبیعی منطقه‌ای و ملی و محلی	زیست محیطی
-۱۶/۱۴	-۱۶/۴۸۰	.۰۰۰	-۹۷/۱۶	وجود آلاینده‌ها و آلودگی‌های طبیعی	
-۱۷/۰۴	-۱۷/۴۴۰	.۰۰۰	-۸۷/۹۵۷	دسترسی مناسب به جاده، راه‌آهن و خط و هوایی	
-۱۷/۰۷	-۱۷/۴۸۰	.۰۰۰	-۸۵/۴	وجود محیط فیزیکی شهرمطلوب	

۳-۴. تحلیل عاملی

جهت انجام تحلیل عاملی ابتدا آزمون کفایت نمونه برداری برای حصول اطمینان از حجم نمونه محاسبه شد از آن جا همبستگی آزمون زیر بنای تحلیل عوامل است

جدول شماره (۳) : آماره KMO و نتایج آزمون کروییت بارتلت

۰/۶۷۱	نمره آزمون کفایت اولکین- مایر کایزر (KMO)	
۵۲۵/۲۵۱	Approx. Chi-Square	
۱۹۰	درجه آزادی	آزمون کروییت بارتلت
.۰۰۰	معنی‌داری	

پانزدهمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست

صورتی که تحلیل عاملی بر روی ماتریسی شامل ۱۸ متغیر در ۵۰ واحد نمونه انجام می‌شود و هدف تشخیص مهم‌ترین متغیرها باشد تفسیر نتایج به صورت زیر است:

با توجه به جدول شماره (۳): چون مقداره آماره برابر ۰/۶۷۱ است پس داده‌ها برای انجام تحلیل عاملی مناسباند. همچنین نتایج آزمون بار تلت نیز معنی‌داری است به این مفهوم که فرض مخالف تایید می‌شود. یعنی بین متغیرها همبستگی معنی‌داری وجود دارد.

جدول شماره (۴): میزان اشتراک اولیه وبعد از استخراج عامل ها برای متغیرهای وارد شده در تحلیل عاملی

اولیه	استخراج	گویه ها	شاخص ها
۰۰۰/۱	۰/۷۸۸	وجود ساختار اقتصادی کلان	ساختار و ظرفیت اقتصادی
۰۰۰/۱	۰/۸۳۹	وجود قوانین و سیاست های مالی متنوع	
۰۰۰/۱	۰/۸۴۳	وجود دسترسی به سرمایه	
۰۰۰/۱	۰/۶۳۹	وجود توزیع ثروت عادلانه	
۰۰۰/۱	۰/۷۶۵	فراهم ساختن امکانات لازم جهت وجود مدیریت اجتماعی کارآمد	اجتماعی و فرهنگی
۰۰۰/۱	۰/۶۲۸	وجود برخورداری از فرصت کیفیت زندگی بهتر	
۰۰۰/۱	۰/۶۷۷	فراهم ساختن امکانات لازم جهت دستیابی به سرانه تحصیلی و آموزشی مناسب	
۰۰۰/۱	۰/۶۹۶	کاهش نرخ بیکاری	سیاسی
۰۰۰/۱	۰/۵۲۴	کاهش نرخ مهاجرت	
۰۰۰/۱	۰/۶۵۹	وجود متولیان منطقه‌ای و مسئولان نهادی	
۰۰۰/۱	۰/۸۱۶	افزایش فرصت‌های مشارکت بخش خصوصی	تکنولوژی
۰۰۰/۱	۰/۷۹۵	ترویج فناوری‌های نوین	
۰۰۰/۱	۰/۶۶۸	وجود ترویج سیاست توسعه تکنولوژی	
۰۰۰/۱	۰/۸۲۷	افزایش سهم بودجه در تولید و اشاعه فناوری	
۰۰۰/۱	۰/۸۲۷	برخورداری از منابع طبیعی منطقه‌ای و ملی و محلی	زیست محیطی
۰۰۰/۱	۰/۹۰۲	وجود آلاینده‌ها و آلودگی‌های طبیعی	
۰۰۰/۱	۰/۸۴۷	دسترسی مناسب به جاده، راه‌آهن و خط و هوایی	
۰۰۰/۱	۰/۵۲۴	وجود محیط فیزیکی شهر مطلوب	

پانزدهمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست

براساس جدول شماره (۴): میزان اشتراک متغیرها یا واریانس‌ها کل با میزان اشتراک عاملی متغیرها را نشان می‌دهد و ملاحظه می‌شود که درصد ۰/۹۰۲ واریانس امتیازات متغیر عملکرد اقدامات جهت کاهش وجود آلاینده‌گی‌ها و آلودگی‌های طبیعی واریانس عامل مشترک است، و در بعد اقتصاد ۰/۸۴۳ برابر است که گویه وجود دسترسی به سرمایه عامل است و در بعد اجتماعی و فرهنگی گویه فراهم ساختن امکانات لازم جهت وجود مدیریت اجتماعی کارآمد است که برابر با ۰/۷۶۵ و در بعد سیاسی افزایش فرصت‌های مشارکت بخش خصوصی برابر با ۰/۸۱۶ است که از اشتراک‌های قبل از استخراج شده است. بنابراین تمامی آنها برابر با یک هستند همان‌گونه در جدول زیر مشاهده می‌شود بیشتر میزان اشتراک‌ها بالاتر از ۵۰ درصد است و بیانگر توانایی عامل‌های تعیین شده در تبیین واریانس متغیرهای مورد مطالعه است با وجود این در بین مقادیر اشتراک، تفاوت‌های نیز مشاهده می‌شود.

جدول شماره (۵): درصد واریانس و مقادیر ویژه عامل‌های مختلف

مجموع عامل‌های استخراج شده			مجموع مجذورات بارهای عاملی			مقدار ویژه			
درصد تجمعی	درصد واریانس	جمع	درصد تجمعی	درصد واریانس	جمع	درصد تجمعی	درصد واریانس	جمع	عامل‌ها
۱۸/۱۱۵	۱۸/۱۱۵	۳/۶۲۳	۲۲۶/۳۳	۲۲/۳۳۶	۴/۴۶۷	۲۲/۳۳۶	۲۲/۳۳۶	۴/۴۶۷	۱
۳۲/۹۲۳	۱۴/۸۰۸	۲/۹۶۲	۳۷/۴۱۵	۱۵/۰۷۹	۳/۰۱۶	۳۷/۴۱۵	۱۵/۰۷۹	۳/۰۱۶	۲
۴۴/۶۹۲	۱۱/۷۶۹	۲/۳۵۴	۵۰/۱۸۶	۱۲/۷۷۱	۲/۵۵۴	۵۰/۱۸۶	۲/۷۷۱	۲/۵۵۴	۳
۵۵/۹۷۱	۱۱/۲۷۹	۲/۲۵۶	۵۹/۵۸۴	۹/۳۹۸	۱/۸۸۰	۵۹/۵۸۴	۹/۳۹۸	۱/۸۸۰	۴
۶۵/۷۰۷	۹/۷۳۵	۱/۹۴۷	۶۷/۷۵۲	۸/۱۶۸	۱/۳۶۴	۶۷/۷۵۲	۸/۱۶۸	۱/۶۳۴	۵
۷۴/۶۵۶	۸/۹۴۹	۱/۷۹۰	۷۴/۶۵۶	۶/۹۰۴	۱/۳۸۱	۷۴/۶۵۶	۶/۹۰۴	۱/۳۸۱	۶
						۷۴/۰۴۶	۴/۳۹۰	۰/۸۷۸	۷
						۸۲/۷۲۸	۳/۶۸۲	۰/۷۳۶	۸
						۸۵/۸۶۴	۳/۱۰۶	۰/۶۲۱	۹
						۸۸/۲۵۹	۴/۴۵۲	۰/۴۸۵	۱۰
						۹۰/۳۴۹	۲/۰۹۱	۰/۴۱۸	۱۱
						۹۲/۳۲۹	۱/۹۷۹	۰/۳۹۶	۱۲
						۹۴/۱۳۳	۱/۸۰۴	۰/۳۶۱	۱۳
						۹۵/۵۶۸	۱/۴۳۵	۰/۲۸۷	۱۴

پانزدهمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست

						۹۶/۷۴۱	۱/۱۷۲	۰/۲۳۴	۱۵
						۹۷/۸۱۴	۱/۰۷۴	۰/۲۱۵	۱۶
						۹۸/۵۵۱	۰/۷۳۷	۰/۱۴۷	۱۷
						۹۹/۲۱۲	۰/۶۶۱	۰/۱۳۲	۱۸
						۹۹/۶۱۷	۰/۴۰۵	۰/۰۸۱	۱۹

جدول شماره (۵): مقدار ویژه و واریانس متناظر با عامل‌ها را نشان می‌دهد در ستون مقادیر ویژه اولیه برای هر یک از عامل‌ها در قالب مجموع واریانس تبیین شده برآورد می‌شود و واریانس تبیین شده بر حسب درصدی از کل واریانس و درصد تجمعی است. مقدار ویژه هر عامل، نسبتی از واریانس کل متغیرهاست که توسط آن عامل تبیین می‌شود مقدار ویژه از طریق مجموع مجذورات بارهای عاملی مربوط به تمامی متغیرها در آن عامل قابل محاسبه است. در ستون واریانس تبیین شده عامل‌هایی است که مقادیر آنها بزرگ‌تر از عدد یک است. ستون مجموع مقادیر عامل‌های استخراج شده بعد از چرخش را نشان می‌دهد. هم‌چنانچه مشاهده می‌شود ۶ عامل قابلیت تبیین واریانس را دارند اگر عامل‌های به دست آمده با روش واریانس چرخش دهم عامل‌های اول تا ششم و در مجموع ۷۴/۶ درصد از واریانس در بردارند.

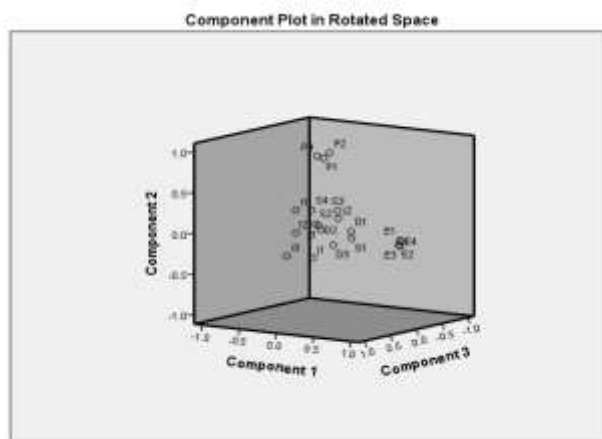
جدول شماره (۶): ماتریسهای عاملی دوران یافته

عامل‌ها						گویه‌ها	شاخص
۶	۵	۴	۳	۲	۱		
					۰/۹۰۷	وجود ساختار اقتصادی کلان	ساختار و ظرفیت اقتصادی
					۰/۸۶۴	وجود قوانین و سیاست‌های مالی متنوع	
					۰/۸۹۰	وجود دسترسی به سرمایه	
					۰/۹۰۴	وجود توزیع ثروت عادلانه	
				۰/۶۹۷		فراهم ساختن امکانات لازم جهت وجود مدیریت اجتماعی کارآمد	اجتماعی و فرهنگی
		۰/۸۴۴				وجود برخورداری از فرصت کیفیت زندگی بهتر	
		۰/۷۱۴				فراهم ساختن امکانات لازم جهت دستیابی به سرانه تحصیلی و آموزشی	

پانزدهمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست

					مناسب	
		۰/۶۰۳			کاهش نرخ بیکاری	
۰/۷۲۰					کاهش نرخ مهاجرت	
۰/۶۹۸					وجود متولیان منطقه‌ای و مسئولان نهادی	سیاسی
۰/۷۶۳					افزایش فرصت‌های مشارکت بخش خصوصی	
			۰/۸۰۵		ترویج فناوری‌های نوین	تکنولوژی
			۰/۸۵۱		وجود ترویج سیاست توسعه تکنولوژی	
			۰/۷۹۳		افزایش سهم بودجه در تولید و اشاعه فناوری	
	۰/۸۷۸				وجود آلاینده‌گی‌ها و آلودگی‌های طبیعی	زیست محیطی
	۰/۶۲۸				دسترسی مناسب به جاده، راه‌آهن و خط و هوایی	
	۰/۷۷۷				وجود محیط فیزیکی شهر مطلوب	

جدول شماره (۶) : سهم متغیرها را در عامل‌ها بعد از چرخش نشان می‌دهد هر متغیر در عاملی قرار می‌گیرد که با آن همبستگی بالای معناداری داشته باشد.

پانزدهمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست

شکل شماره (۲): نمودار سه بعدی پراکنش متغیرها نسبت به عامل های استخراج شده

شکل ۲. نمودار سه بعدی دوران یافته را نشان می دهد در این نمودار پراکنش متغیرهای مور بررسی نسبت به عامل های اول، دوم، سوم مشاهده می شود.

نتیجه گیری:

بر اساس تحلیل تفاوت میانگین متغیرهای مناسب بر رقابت پذیری شهری که آیا بین آنها تفاوت معناداری وجود دارد از آزمون تی تک نمونه ای استفاده گردید و سطح معناداری به دست آمده برای تمام گویه ها در سطح اطمینان ۰/۹۵ درصد است کم تر ۰/۰۵ می باشد، که فرض تحقیق را مبنی بر وجود تفاوت معنادار بین میانگین های تحقیق می باشد وجود اعداد منفی از همبستگی شدید در بین پارامترهای پژوهش اشاره دارد که از روایی و پایایی چندانی برخوردار نیستند و لذا نتوانستند وضعیت مطلوبی را نشان می دهند و اما در رده های بالا نشان از وضعیت مطلوب خواهد بود که داده های این قسمت با میانگین ۱۶/۱ از روایی و اطمینان برخوردار هستند و توانسته اند بهتر ارتباط میان آنها را بسنجند و در جهت انجام تحلیل عاملی ابتدا آزمون کفایت نمونه برداری برای حصول اطمینان از حجم نمونه محاسبه شد از آن جا همبستگی آزمون زیر بنای تحلیل عوامل است در صورتی که تحلیل عاملی بر روی ماتریسی شامل ۱۸ متغیر در ۵۰ واحد نمونه انجام می شود و هدف تشخیص مهم ترین متغیرها باشد تفسیر نتایج به صورت زیر است چون مقادیر آماره برابر ۰/۶۷۱ است پس داده ها برای انجام تحلیل عاملی مناسب اند. همچنین نتایج آزمون بار تلت نیز معنی داری است به این مفهوم که فرض مخالف تایید می شود یعنی بین متغیرها همبستگی معنی داری وجود دارد و هم چنین میزان اشتراک متغیرها یا واریانس ها کل با میزان اشتراک عاملی متغیرها را نشان می دهد که درصد ۰/۹۰۲ واریانس امتیازات متغیر عملکرد اقدامات جهت کاهش وجود آلودگی ها و آلودگی های طبیعی واریانس عامل مشترک است، و در بعد اقتصاد ۰/۸۴۳ برابر است که گویه وجود دسترسی به سرمایه عامل است و در بعد اجتماعی و فرهنگی گویه فراهم ساختن امکانات لازم جهت وجود مدیریت اجتماعی کارآمد است که برابر با ۰/۷۶۵ و در بعد سیاسی افزایش فرصت های مشارکت بخش خصوصی برابر با ۰/۸۱۶ است که از اشتراک های قبل از استخراج شده است بنابراین تمامی آنها برابر با یک هستند همان گونه بیشتر میزان اشتراک ها بالاتر از ۵۰ درصد است و بیانگر توانایی عامل های تعیین شده در تبیین واریانس متغیرهای مورد مطالعه است با وجود این در بین مقادیر اشتراک، تفاوت های نیز مشاهده می شود و مقدار ویژه و واریانس متناظر با عامل ها را نشان می دهد در ستون مقادیر ویژه اولیه برای هر یک از عامل ها در قالب مجموع واریانس تبیین شده برآورد می شود و واریانس تبیین شده بر حسب درصدی از کل واریانس و درصد تجمعی است مقدار ویژه هر عامل، نسبتی از واریانس کل متغیرهاست که توسط آن عامل تبیین می شود مقدار ویژه از طریق مجموع مجذورات بارهای عاملی مربوط به تمامی متغیرها در آن عامل قابل محاسبه است. در ستون واریانس تبیین شده عامل هایی است که مقادیر آنها بزرگ تر از عدد یک است ستون مجموع مقادیر عامل های استخراج شده بعد از چرخش را نشان می دهد از ۶ عامل قابلیت تبیین واریانس را دارند اگر عامل های به دست آمده با روش واریانس چرخش دهیم عامل های اول تا ششم و در مجموع ۷۴/۶ درصد از واریانس در بردارند.

منابع:

- ۱- خداد کاشی، فرهاد (۱۳۸۸). دیدگاه های مختلف در مورد مفهوم و نظریه رقابت و تطبیق آن با وضعیت رقابت در بخش صنعت ایران. فصلنامه پژوهش ها و سیاست های اقتصادی.
- ۲- قاراخانی ده سرخی، مسعود؛ آقا خانی، ام البنین، پسندیده، اشرف السادات. (۱۳۹۵). بررسی مفهوم رقابت پذیری با رویکرد نوآوری در اقتصاد دانش بنیان برای کشورهای منتخب. کنفرانس سالیانه مدیریت استراتژیک.

پانزدهمین کنفرانس ملی شهرسازی، معماری، عمران و محیط زیست

- ۳- متوسلی، محمود (۱۳۸۲). توسعه اقتصادی. تهران: سمت.
- ۴- ربیعه، مسعود خواجهی، محسن (۱۳۹۲) تبیین راهبردهای رقابت پذیری شهر تهران. فصلنامه مطالعات مدیریت راهبردی، دانشگاه شهید بهشتی، شماره ۱۵.
- ۵- نصیری، بهروز و صمصام شریعت، سیدجمالالدین و مهدنژاد، حافظ (۱۳۹۶)، رقابت پذیری شهری، تهران، نشر آزاد کتاب، چاپ اول.

- 1- Cook, P., Kirkpatrick, C., Minogue, M., & Parker, D. (2004). Competition, regulation and regulatory governance: an overview. *Land Use Policy*, 31(1), 3-35.
- 2- Saez, L; Perianez, I. (2015): Benchmarking urban competitiveness in Europe to attract investment, *Cities* 48, pp 76-85
- 3- Singhal, Sh; McGreal, S; Berry, J. (2013): An evaluative model for city competitiveness: Application to UK cities, *Land Use Policy* 30, 214-222.
- 4- Roberts, Marion & Grade, Clara (2011). *An Approach to Urban Design (Urban Design Techniques and Techniques)*, translated by Dr. Raziéh Rezazadeh and Dr. Motasfi Abbaszadegan, Tehran, Iran University of Science & Technology Publications, First Edition, In Persian
- 5- Shurchuluu, P. (2002). National productivity and competitive strategies for the new millennium. *Integrated Manufacturing Systems*, 13(6), 408-414.
- 6- Basirat, meysam (2012) The effects of globalization in metropolitan capital, PhD thesis, urban development, Tehran University [In persian]
- 7- UN HABITAT, (2015) Enhancing the competitiveness of cities, urban economy branch, Discussion paper 4, October
- 8- Dick Mine Peter Van (2015), *Urban Management from theory to practice of urban management in developing countries*.
- 9- Harris, N. (2007). *City Competitiveness*, World Bank study of competitiveness in four Latin American cities. Retrieved from <http://meta>
- 10- Kitson, M., Martin, R., Tyler, P. (2004) Regional competitiveness: an elusive, yet key concept?, *Regional Studies*, 41, pp. 991-999.
11. Singhal, Sh; McGreal, S; Berry, J. (2013): An evaluative model for city competitiveness: Application to UK cities, *Land Use Policy* 30, 214-222